

گذر از واپس ماندگی

(داه‌های پیشرفت)

نویسنده: امیر سعید م. سوی حجازی

سرشناسه	موسوی حجازی، امیرسعید
عنوان و نام پدیدآور	گذر از واپس ماندگی (راه‌های پیشرفت) / نویسنده امیرسعید موسوی حجازی
مشخصات نشر	تهران: فرهنگ و دانش، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	۳۶۸ ص
شابک	۹۷۸ - ۹۶۴ - ۵۸۷۴ - ۷۲ - ۶
حیثیت فهرست‌نویسی	فیا.
موضوع	پیشرفت
موضوع	توسعه اجتماعی - ایران
موضوع	رشد اقتصادی - ایران
رده‌بندی کنگره	۱۳۹۲ گ ۴ م ۸ / HM ۸۹۱
رده‌بندی دیوید	۳۰۳/۴۴
شماره ثبت کتاب	۳۲۰۲۴۳۰

گذر از واپس ماندگی (راه‌های پیشرفت)

ناشر: فرهنگ و دانش

نویسنده: امیرسعید موسوی حجازی

حروفچین و صفحه‌آرا: آرش خرمشاهی

طراح جلد: آزاده خرمشاهی

ناظر چاپ: حامد محبی

شمارگان: ۱۰۰۰

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۲

شابک: ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۵۸۷۴ - ۷۲ - ۶

قیمت: ۱۱۵۰۰۰ ریال

نشانی: میدان انقلاب، ابتدای خیابان آزادی، بعد از مترو، نرسیده به

جمالزاده شمالی، کوچه قائم مقام، پلاک ۳

تلفن: ۶۶۹۱۸۵۸۴ - ۶۶۴۲۴۱۰۱ نمایر: ۶۶۴۲۴۱۰۱

Site: www.farhangodanesh.com

Email: info@farhangodanesh.com

فهرست

۵	مقدمه
۹	راه‌های پیشرفت
۲۲	موانع پیشرفت
۳۶	فقرزدائی و رابطه آن با عدم بومى و امنیت اجتماعى
۷۶	نظام اقتصادى ایران و اقتصاد نفت
۹۵	مقدمه‌ای بر استقرار جامعه‌ی رانده‌محور
۱۰۷	جامعه سرمایه‌دارى و امنیت اجتماعى
۱۲۰	به بهانه قانون جلب سرمایه‌های خارجى
۱۳۳	سرمایه
۱۴۹	سرمایه اجتماعى
۱۵۷	الگوی مصرف و رفتار صرفه‌جویانه
۱۶۳	پایداری نظام اقتصاد دلالی در ایران

- دیاالکتیک و نگرش سیستمی ۱۷۲
- نظریه داروین ۱۹۰
- استبداد ایده‌اولوژی‌ها ۱۹۵
- تفکر ایداولوژی و مارکسیسم ۱۹۹
- همکاری و وحدت اجتماعی ۲۱۱
- باورهای مادر در اندیشه رشد و توسعه ۲۱۷
- هرج و مرج آفرینی تشییع و تنبیه ۲۴۸
- گفتگوی تمدنها و گفتگوتران ۲۶۶
- فرهنگ - فن‌آوری و ارزش‌ها ۲۹۲
- مصدق، یک نماد ۳۶۳

مقدمه

عنوان راه‌های پیشرفت برای این کتاب می‌تواند گمراه‌کننده باشد. شمانی مشاهده می‌شود جامعه ایران در وجوه مختلف زندگی از حرکت به سوی پیشرفت بازمانده است و در کتابی بنام واپس‌ماندگی این واپس‌ماندگی را به ابط آن را برشمردیم. اینکه چگونه جامعه‌ای ناگهان به غلیان می‌آید و در مسیر تحول و پیشرفت قرار می‌گیرد، چیزی است که رمز آن ناگشوده مانده است و بهر حال کار یک نفر و یک دور فرهمند نیست.

نمی‌شود گفت چه کسی رهبر انقلاب صنعتی انگلستان بوده است. حکومت خیلی دیر درگیر آن شد، رانسه و آلمان نیز با کوششی همگانی این مسیر را گشودند و حتی قبل از آن، جاکسی در ایتالیا و بخصوص ونیز و فلورانس نوزائی هنر و ادبیات را متحول کرد و سپس گالیله‌ها ظهور کردند. اما تمام جوامعی که از درون خود شیوه پیشرفت پایدار را به وجود آوردند نظام حکومت دموکراسی داشته‌اند.

آغاز حرکت جامعه ایرانی در داستان شاهان گم شده است. ولی استبداد آن را پوک کرد و با تلنگری که از یک سردار مقدونیه‌ای وارد شد، به هم پاشید و پیش از آن دموکراسی آن را که از داخل پوک شده بود از میان برداشت با این همه سیصد سال دموکراسی آتن بیش از سه هزار سال حکومت فراغت، علم و فلسفه به جهان عرضه کرد اما در جامعه امریکا، از قطب شمال تا قطب جنوب، تا ورود اروپائیان تحول جالبی نمی‌بینیم.

در کتاب واپس ماندگی گفته بودم بر سر آنم که در کتاب بعد، راه‌های ورود به فرایند پیشرفت را جستجو کنم. ناگفته پیداست که ما نباید تمام مسیر دیگران را، منزل به منزل بپیمائیم و می‌توانیم با تعامل با پیشرفتگان راه را میان بر کرده وارد جمع پیشرفتگان شویم و بی‌شک موکراسی فضای لازم را فراهم خواهد کرد یا عبارت دیگر دموکراسی شرط لازم است و تنوع زبانی و مذهبی ما از مزیت‌های جامعه ما است و به قول ابن خلدون، زیبایی در وحدت کثرات است و نباید حتی تفاوت لهجه دو روستا را هم جدو جدو شود و هر نوع کوشش سازمان یافته برای تبلیغ و ترویج مذهب خود را هر شعب که باشد، مخرب و موجب درگیری است و اهل هر مذهب که می‌خواهند گسترش یابند، می‌باید با عمل و نه با تبلیغ، برتری خود را در دید قرار دهند زیرا تبلیغ تخطئه دگراندیشان را در پی دارد و به مقاومت‌ها برخورد می‌کند و سبده نیست.

با تاسف هنوز بحث ما در مورد مذهب اصلی دین اسلام (شیعه و سنی) با شعب مختلف آن متکی بر تاریخ و نه واقع نه تاریخ بلکه وقایع قرن اول هجری است و در نتیجه نگذاشته‌ام که آن قرن وارد تاریخ و گذشته شود و همچنان حال و زنده ماندن است و بنابراین در معرض دست‌کاری و تحریف دائمی است و سیزده قرن تحریف شناخت وقایع آن دوران را ناممکن ساخته است و دشمنی‌های و اختلافات آن قرن حاصل افزودنی‌ها و تحریف‌های بعدی، مبنای دشمنی امروز ما است و نمی‌توانیم با یک بحث علمی و اجتماعی نقشی که هر یک از این مذاهب می‌توانند در زندگی امروز ما ایفا کنند بررسی کنیم.

امروز پروتستانیسم و کاتولیسم وارد بحث‌های فلسفی و اجتماعی شده‌اند و دکتر شریعتی که در این موارد داد سخن داده است هنگامیکه در

سخنرانی‌های تاریخ ادیان خود یکی دو بار، به طور حاشیه سخن از شیعه می‌شود نتوانسته است چیزی بر گفتار روضه‌خوان‌های مزینان بیافزاید.

برای پیشرفت باید با جهان پیشرفته تعامل علمی و عملی کنیم. اما مشکل ما در تعامل با دیگران، درک ناقص مفاهیم جهان پیشرفته است. نخواستیم بیاموزیم و خود را معلم و برتر می‌دانستیم و مفاهیم تازه را قالبی برای فحش‌های گذشته خود قرار دادیم. کوشش نویسنده، شناخت دقیق‌تر مفاهیم ادیان و نتایج به دست آمده می‌تواند پذیرفته شود یا نشود. خواهش نویسنده این است که به تعریف مفاهیم از هر قبیل که باشد دقت گردد.

این کتاب مجموع مقاله‌های پیشین است که طی بیست سال فراهم آمده است و در نظر این تاریخ نگاشتن آن هم رعایت نشده است. هریک جداگانه مقاله مستقلی است و نباله هم نیستند اما در فهم یکدیگر کمک می‌کند. در نتیجه مطلب‌های بسیاری و هم پیوستگی بسیار دارند و در بازخوانی هر مقاله بعضی اصلاحات انجام گرفته‌ام اما از ویراستاری کل کتاب خودداری کرده‌ام و آن را به عهده خواننده گذاشته‌ام زیرا:

به قول عماد کاتب اصفهانی (م ۱۳۷۷) «هیچ کس را ندیده‌ام که امروز چیزی بنویسد و روز بعد بگوید اگر این تغییر صورت می‌گرفت نیکوتر بود و اگر آن موضوع اضافه می‌شد خوشتر می‌نمود و اگر این مطلب جلوتر قرار می‌گرفت خوبتر می‌شد و ... چنانچه این موضوع کنار نهاده می‌شد زیباتر بود و ... از بزرگترین عبرت‌ها است و دلیلی بر علیه نقص بشر»^۱

۱. از جلد دوم کتاب: دیداری با اهل قلم درباره بیست کتاب نثر فارسی صفحه چهار مقدمه به

همچنین در مقدمه کتاب جز و کل که زندگی نامه علمی هایزنبرگ از صحابه نزدیک انشتین و طراح نظریه عدم قطعیت و برنده جایزه فیزیک نوبل است مطلبی به این مضمون از دانشمند و نویسنده چینی نقل شده است: «اگر می خواستم صبر کنم تا دانش من آنقدر بالا رود که این کتاب بی نقص باشد هرگز نوشته نمی شد».

دانا، اقیانوسی بی انتها است که هر قدر در آن پیش برویم بر حجم نادان علمی افزوده می شود و به قول ابن سینا تا بدانجا رسید دانش من که بدانم چقدر نادانم که در اینجاست. در اینجا باید بفرایست که در ردیف کردن مقالات نه نظم موضوعی رعایت شده است و نه سم تاخ نگاش، زیرا هریک را به مناسبتی نگاشته ام. این نوشته برای طرح مشکل است و به آن شکل که نویسنده دیده است و بسیار متشکر می شوم که، مقاله ها، و یا همه نوشته ها راهنمایی شوم.